

Mèxic D.F., 8 de setembre del 1962

Estimats pares i Joan: el passat dimecres, dia 5, vaig entrevistar-me amb el pare de l'Angel i vaig cobrar el xec de 10.000 pesos. La mateixa tarda, vaig lliurar al Sr. Marinello l'import de dos passatges. Tot, doncs, va seguint el curs que desitgem...

No sé què passarà amb la resta dels diners dels passatges, però d'una manera o altra me'n sortiré, amb l'ajut de Déu. Ara, tot és il·lusió i impaciència; tota la casa ja està en renou, puix que hem comprat dos baguls i maletes i la Rosa ja va acomodant-hi les coses que ens hem d'endur. Vivim uns dies irreals, com de somni, i les hores s'escolen poc a poc, de vegades, i d'altres se'n van com una exhalació.

Veig que la qüestió de l'allotjament és realment difícil. Em preocupa pensar que això els dongui mals de cap i espero que aquests siguin atenuats per l'anhel de l'espera. Amb qüestió de preus i del poder adquisitiu de la pesseta i del que costa guanyar-ne, en tenim una remotíssima idea. Per tant, a l'hora d'imaginar o calcular, anem perduts. En Manuel em va enviar una carta (també signava la Montserrat) per animar-me; li ho agraeixo molt, ja que ara només penso en com serà el meu recomençament a Barcelona. Em tranquil·litza moltíssim el que tothom coincideixi en que, de feina, no me'n faltarà.

Té un gran valor el gest de l'Angel de no fixar termini per al retorn dels diners, ni interessos, ni demanar rebuts o garanties. Així m'ho havia ofert i em plau penedir-me dels meus recels; això permetrà atendre el compromís que ens pugui significar aconseguir casa, si és que s'ha d'efectuar algun préstec.

Es possible que ens traslладem a Veracruz el primer del pròxim octubre; ens costarà igual, més o menys, viure allà que aquí i ens estalviariem el trastorn d'anar tots a casa de l'Angel; encara ens faria més irreal, penso, l'etapa que estem passant. De totes maneres, el primer d'octubre he de fer lliurament del pis i del despatx, de manera que hauré acabat la meua "missió" a Mèxic. També he pensat que haurem de passar gairebé un mes sense carta; o potser una mica menys: si podem baixar a Nova York, des d'allí escriuria. Tot depen dels visats i dels diners de què puguem disposar.

Això dels pisos per llogar es va complicant per tot arreu: ~~xx~~ a Mèxic n'hi ha molts de disponibles, però cada dia més cars, tant que sembla que només pensin en estrangers que fan llurs càlculs en dòlars. En comparació amb els sous que guanyen la immensa majoria dels nadius, el problema deu ésser igual, sinó pit-

~~XXXXXXXX~~ jor, que el que veig a Barcelona. Pensin que aquí, un sou considerable; els obrers estan per sota d'aquestes xifres. I els pisos van de 500 pesos (ja quasi introba- bles i en males barriades) a 1.500 i més. A una travessia de casa, hi ha un edi- fici on el lloguer més baix és de 3.500 pesos i van ocupar tots els departaments de seguida. Com els he dit sovint, el drama de Mèxic és que, al costat d'uns quants rics fabulosos, hi ha una misèria terrible. Els vint mil-lions d'indis del país (un pes i un problema paorós) viuen en unes condicions espantoses. Per això el fantasma del castrisme és tan evident aquí i tot sembla muntat sobre pla- taformes de fang. Jo vinc a guanyar, com ja els vaig dir en altres ocasions, uns 8.000 pesos mensuals; aquesta xifra, convertida en pessetes, em convertiria en un ciutadà benestant a Barcelona. Però aquí ens abasta per a viure bé, només, te- nint l'indispensable però deixant un marge escassíssim per al superflu. I per res per a la indispensable previsió del futur. Potser no he estat un excel·lent ad- ministrador, però els puc assegurar que he malgastat molt poc...

No em recordo d'en Colomer. Mala memòria meva... De totes maneres, tinc idea d'haver anat relativament poc a can Sirven i és possible que no esti- gués familiaritzat amb el personal. De totes maneres, el fet que en Colomer em recordi a mi -i, pel que es veu, amb simpatia- vol dir que la manca és meva.

La Tessa, com que parlem sovint que a Catalunya la vida és més justa que a Mèxic, que la gent s'ha de cenyir més, va dir-me l'altre dia que es- tava preocupada per si podria menjar per la gana que tingué. La cosa va anar ai- xí: jo li parlava de Catalunya i de la facilitat que hi ha en el nostre país de realitzar belles excursions. "No et fa il·lusió pensar en les excursions?" I em respongué: "Em fa més il·lusió menjar..." Això no denota una gran espirituali- tat de part de la nena, però és allò de l'ànima als llavis. Es veu que aquest és un dels seus mals de cap. Vaig tranquil·litzar-la i li retornà la il·lusió que, en el fons, estic segur que no havia pas perdut del tot. El més impacient és el Raimon; ahir, em va fer una llista dels llibres d'estudi que vol que li compri per a assimilar-los durant la travessia. Té un company d'escola, de la seva edat, que és gallec i fa uns sis mesos que ha vingut d'Espanya; ell l'asse- ssora sobre la vida escolar espanyola, pintant-li com a molt severa i el noi es vol prevenir. No em deixa assossegat amb preguntes i els dies que falten d'aquí al dia de l'embarcament, es veu que li semblen segles. I la Glòria és la més conscientment il·lusionada, la que s'imagina millor el nostre país. Es una nena que procura dominar els seus sentiments, però l'altre dia em va confessar que no havia pogut dormir. Fa unes quantes setmanes que la feina de la Rosa i meva és anar-los preparant, perquè com que durant anys els hem ponderat tant Catalunya, se la imaginaven ja com un país de fades i ara els anem explicant, de la manera que bonament podem, l'altra cara de la realitat, perquè no tinguin un xoc pertor-

bador.

Avui la Glòria actua com a actriu, a l'"Alliance Française", en un paper de "Barba Blava". Té dues funcions, a primera hora de la tarda i a la nit. Emmig de tot el tràfec que ja porta (ara amb cinc criatures a casa, perquè en tenim dos de l'Angel) ha hagut de fer per a la Glòria un vestit medieval força complicat, que per cert li està molt bé; amb les seves trenes d'un ros clar, sembla una dama gòtica de les més espiritualitzades.

No sé si valdria la pena informar als amics (Triadú, Tasis, Sala, etc.) del problema del pis o casa. Qui sap si algun d'ells sabia alguna cosa. No hi crec gaire (vull dir en que donguin una solució) però no es pot dir mai. Pateixo, pares, pensant en que això sigui un pes feixuc sobre les seves espatlles i els torno a demanar que no s'hi amoïnin massa, que facin el que creguin convenient però sense convertir-ho en un neguit.

Els Peypoch, d'arribada, han trobat una acumulació de problemes. La fàbrica, que els havien assegurat que ja estava venuda, resulta que no ho està. El presumpte comprador s'ha desdit a darrera hora -cosa molt freqüent aquí- i tots els plans que havien fet per al retorn a Catalunya la pròxima primavera, s'han esfondrat. Per altra banda, s'acaren a la situació del cotxe de l'Angel destruït pel seu fill Ramon, un problema d'uns quants milers de pesos (a part de l'enuig familiar que pugui ocasionar a la tornada de l'Angel). Tot sumat, els té de mal humor i encara no he pogut tenir amb en Peypoch la conversa llarga que desitjo. Es el mal -o un dels mals- de Mèxic: tot és provisional, no hi ha res segur fins que es té a les mans o a la butxaca. L'altre dia ens explicava l'Ursul que en Peypoch li havia dit que vol retornar a desgrat de tot, sigui com sigui. Però a la seva edat, sense una base econòmica, la cosa em sembla arriscada i això és el que penso que el té preocupat. Per altra banda en Ramon (el protagonista de la topada amb el cotxe de l'Angel), amb una inconsciència molt pròpia de la joventut, el dia 11 d'aquest mes, s'embarca cap a Europa, de manera que la conversa de la topada amb l'Angel l'haurà de tenir el Peypoch i aguantar la seva primera reacció. En fi: són coses de família que, generalment, han d'acabar bé, sobretot ~~xxxxx~~ quan hi ha, com en el cas de l'Angel, folgança econòmica.

Perquè es facin càrrec dels pressupostos familiars a Mèxic, els dono a continuació uns quants preus de coses bàsiques i el seu equivalent en pessetes:

Un pollastre	15 a 20 pesos	75 a 100 ptes.
Un conill	14 "	70 "
1 litre de llet	1.30 pesos	6.50 "

1 peça petita de pa (equivalent a un llonguet)		10 centaus....	50 cèntims
Filet	18 pesos quilo		90 pessetes quilo
Oli (d'"ajonjolí")	6 pesos litre		30 pessetes litre
Oli d'oliva	50 pesos litre		250 pessetes litre
Ous	0.65 cada un		3.25 pessetes peça
Cafè	17 pesos quilo		85 pessetes quilo

La verdura és molt cara i escassa; coses com les carxofes són quasi prohibitives i la fruita, a part de la tropical, és dolenta i cara. Un vestit d'home, tela i confecció, val de 800 a 1.500 pesos (de 4.000 a 7.500 pessetes) i els bons de debo, amb casimir anglès, són només per als rics. Per aquestes petites mostres, poden jutjar com és de cara la vida aquí; no sé si en convertir aquests preus en pessetes, s'arriba a la conclusió que també ho és a Espanya. Però em sembla que hi trobaran diferències notables. El vi del país (que és francament dolent), val uns dotze pesos els tres quarts de litre (unes 60 pessetes) i l'importat només està a l'abast dels rics nacionals i dels estrangers ben situats. Una ampolla de vi d'Alella, importada, val 60 pesos -300 pessetes-. Per això no bevem mai vi, si no és en ocasions excepcionals. Una llauna de sardines de Vigo, val 10 pesos (50 pessetes), el pernil "serrano" espanyol, val 15 pesos els 100 grams (75 pessetes) i és aquí un article de luxe refinat. Una llauna petita d'olives farcides "Serpis", d'Alcoi, val 8 pesos (40 pessetes); calculo que cada llauna deu contenir unes vint-i-cinc olives... Tornant als lloguers, l'Arcadi -el germà petit de la Rosa-, paga 1.200 pesos mensuals (6.000 pessetes) i el Tísner, quan va contractar la casa que habita, va donar 25.000 pesos (125.000 pessetes) d'entrada i féu contracte per a pagar-la en quinze anys, a raó de 2.500 pesos mensuals (12.500 pessetes; tot això ha contribuït a portar-lo a la seva difícil situació econòmica actual, de la qual no sabem pas com se'n sortirà. Nosaltres, com ja saben, d'un pis petit amb dos dormitoris, paguem 900 pesos mensuals (4.500 pessetes). No sé quines deduccions es poden extreure d'aquestes dades. Es cert que aquí es guanyen els diners amb facilitat (no tanta, però, com fa uns quants anys), però és cert també que se'n van amb la mateixa facilitat -o més- que no pas es guanyen.

Bé: plego. Ja els he fet una carta per dir i rellegir. Espero que Déu ens permeti ben aviat parlar de tot això a viva veu. Que el temps se'ns faci curt a tots! Una abraçada ben forta de tots nosaltres...

fre